

N:o 57.

Ank. till Riksd. kansli den 24 april 1894, kl. 4 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts proposition angående försäljning af förra militiebostället 1¹/₆₄ mantal Öjeby n:o 1 eller Gran i Norrbottens län.

(I. A.)

Enligt hvad af en till Riksdagen den 28 nästlidne mars aflåten proposition (n:o 66) inhemtas hade domänstyrelsen i skrivelse den 26 sistlidne januari hos Kongl. Maj:t gjort framställning om försäljning af förra corpschefsbostället 1¹/₆₄ mantal Öjeby n:o 1 eller Gran i Piteå socken i Norrbottens län och dervid öfverlemnadt instrumentet öfver värdering, som i och för egendomens förnyade utarrendering år 1892 å densamma förrättats, äfvensom inhemtade yttranden från vederbörande öfverjägmästare och fögderiförvaltning samt Kongl. Maj:ts befallningshafvande i länet jemte öfriga till ärendet hörande handlingar.

Af öfvermålde handlingar framginge:

att egendomen vore belägen på ett afstånd af omkring $\frac{7}{10}$ mil från Piteå stad och bestode af fem särskilda skiften, nemligen hemskiftet, norr om Piteå elf, kyrkbyskiftet, söder om elfven, 1³/₁₀ mil från

Bih. till Riksd. Prot. 1894. 4 Saml. 1 Afd. 38 Häft. (N:is 57—58.)

hufvudgården, fäbodevallen, söder om elfven, $1\frac{3}{10}$ mil från hufvudgården, falkbergsskiftet, norr om elfven, $\frac{4}{10}$ mil från hufvudgården, samt pålhedsskiftet, norr om elfven, $1\frac{3}{10}$ mil från hufvudgården, hvarförutom till egendomen hörde en på flera mils afstand från hufvudgården i Elfsby socken belägen skogsslott;

att laga skifte ännu ej öfvergått bostället och att fullt noggrann uppgift om dess areal af olika egoslag för ty ej kunnat erhållas, men att landtmäteristyrelsen med ledning af för styrelsen tillgängliga kartor meddelat, att enligt dessa kartor egendomen med inberäkning af ofvan nämnda skogsslott hade en ytvidd af 922 har 24 ar, deraf 37 har 6 ar åker, 55 har 48 ar äng, 22 har 27 ar odlingsmark, 733 har 65 ar skogsmark och 73 har 78 ar impediment;

att landtmäteristyrelsen beträffande omförmälda i Elfsby socken belägna skogsslott upplyst, att denna skogsslott utgjorde en del af ett fyllnadsskogsskifte, som vid afvittring tilldelats hela Öjebyn för $8\frac{101}{128}$ mantal, att från detta fyllnadsskogsskifte för nu ifrågavarande egendom jemte öfriga militieboställen inom Öjebyn, nemligen majorsbostället Öjeby n:o 21, kaptensbostället Öjeby n:o 34 eller Margreتلund och regementsskrifvarebostället Bonäs, år 1867 i ett gemensamt skifte utbrutits ett område af 3,406 kvadratref skogsmark, 3 kvadratref 50 kvadratstänger ängsslog och 182 kvadratref 95 kvadratstänger odugliga mossar, samt att af detta område, som icke blifvit deladt mellan boställena, skulle, enligt uträkning i generallandtmäterikontoret, på nu ifrågavarande egendom efter mantalsgrund belöpa 19 ar äng, 180 har 90 ar skogsmark och 9 har 71 ar impediment eller sammanlagdt 190 har 60 ar;

att egendomen vore åsatt ett taxeringsvärde af 42,000 kronor;

att egendomen vore genom domänstyrelsens kontrakt den 27 juni 1884 utarrenderad till den 14 mars 1895 mot ett årligt arrende af 290 kubikfot korn och 2 centner smör, att lösas efter tio års medelmarkgångspris med tillagd forsellön för kornet, hvilket arrende för sistlidet arrendeår debiterats med 812 kronor;

att å boställets hemskifte funnes uppförda 22 byggnader och å kyrkbyskiftet 6 byggnader samt att derförutom till egendomen hörde 55 lador, hvaraf 27 vore belägna å hemskiftet och 28 å kyrkbyskiftet;

att den årliga virkesafkastningen enligt af öfverjägmästaren verkställd ungefärlig beräkning uppginge till 165 kubikmeter, hvilket ansåges vara ytterst knappt för egendomens husbehof;

att i följd häraf boställets nuvarande arrendator använt boställets

skogstillgång endast till stängsel och nödiga reparationer samt nybyggnad af lador;

att till bostället hörde andel till hälften i en inom Svensby by belägen squalteqvarn, hvilken dock ej vore till någon nytta för egendomen;

att säd producerades endast till husbehof och för ladugården;

att å egendomen föddes omkring 30 nötkreatur, 8 hästar, 16 får samt åtskilliga svin och smådjur;

att för egendomens förnyade utarrendering förrättningsmännen föreslagit ett maximiarrende af 1,312 kronor 65 öre och ett minimiarrende af 986 kronor 81 öre;

att boställets nuvarande arrendator vid tillträdet fått tillösa sig 6¹¹/₁₅ års öfverbyggnad och under sin arrendetid verkställt en del nybyggnader m. m., hvarför han vore berättigad till byggnadsår, och sålunda komme att vid egendomens afträdande hafva fordran för öfverbyggnad med belopp, som dock först vid blifvande af- och tillträdessyn kunde till siffran bestämmas;

att fögderiförvaltningen med hänsyn till den låga arrendeafgift egendomen betingade ansett det vara med statsverkets fördel mest förenligt att försälja densamma; samt

att öfverjägmästaren såsom sin åsigt uttalat, att af de fem till egendomen hörande skiften intet vore af beskaffenhet att för kronans räkning böra bibehållas, så mycket mindre som skiftena låge skilda från hvarandra och ej intill annan såsom kronopark förvaltd skog, men att boställets skogslott i Elfsby socken deremot syntes böra vid en eventuel försäljning undantagas för att afsättas till kronopark.

Kongl. Maj:ts befallningshafvande hade meddelat, att fråga vore å bane att låta laga skifte öfvergå Öjebyn, då jemväl nu ifrågavarande egendom måste deri deltaga, att, derest laga skifte af Öjebyn blefve beslutadt vid tiden för egendomens förnyade utarrendering, en sådan omständighet komme att väsentligt inverka på blifvande arrendebelopp, samt att någon arrendator svårligen kunde erhållas, som vore villig underkasta sig på egendomen belöpande skifteskostnader, hvilka säkerligen komme att uppgå till minst 5,000 kronor. Med anledning af gjord förfrågan från domänstyrelsen hade Kongl. Maj:ts befallningshafvande vidare förklaradt, att något allmänt behof, som påkallade egendomens bibehållande i dess helhet uti kronans ego, ej förefunnes, men tillika i likhet med öfverjägmästaren hemställt, att, om försäljning af egendomen komme till stånd, dervid måtte från försäljning undantagas egendomens skogslott i Elfsby socken.

På sätt i den kongl. propositionen vidare angifves, hade domänstyrelsen för egen del anført, att erfarenheten visat, att inom Norrbottens län svårighet mött att på ett för kronan fördelaktigt sätt utarrendera jordbruksegendomar, att denna svårighet, hvad nu ifrågavarande egendom beträffade, blefve ännu större, då laga skifte förestode, hvarför kostnaden, enligt hvad Kongl. Maj:ts befallningshafvande uppgifvit, blefve ganska betydlig, samt att dessutom å egendomen finnes ett ovanligt stort antal hus, hvilkas om- och nybyggnad, derest sådan under arrendeperioden skulle visa sig nödvändig, komme att minska kronans behållning, då enligt de för förvaltningen af kronans domäner gällande författningar kostnaden därför till största delen drabbade kronan i form af eftergift i årligen förfallande arrendeafgifter. Af dessa och de af de lokala myndigheterna anförda skäl hade domänstyrelsen ansett sig böra hos Kongl. Maj:t anmäla egendomen till försäljning. Med erinran att Kongl. Maj:t vid försäljning af förra militieboställena Öjeby n:o 21, Öjeby n:o 34 eller Margretelund och Bonäs förordnat, att dessa hemmans andelar i det för dem och nu ifrågavarande egendom gemensamt utbrutna fyllnadsskogsskiftet i Elfsby socken skulle från försäljning undantagas för att såsom kronopark förvaltas, hade emellertid domänstyrelsen, enär det skulle föranleda till icke obetydliga kostnader att nu utbryta corpschefboställets andel i skiftet, samt en dylik åtgärd blefve till skada för den på nämnda sätt under bildning varande kronoparken, i likhet med öfverjägmästaren och Kongl. Maj:ts befallningshafvande hemställt, att corpschefsboställets andel i ifrågavarande skifte måtte bibehållas i kronans ego.

Med afseende å hvad sålunda förekommit, har Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen att medgifva:

att förra corpschefsbostället Öjeby n:o 1 eller Gran med undantag af dess i Elfsby socken belägna skogsmark måtte, sedan egendomen efter Kongl. Maj:ts befallningshafvandes bepröfvande fördelats i lotter och hvarje lott genom nämnda myndighets försorg åsatts mantal, under de i kongl. brefvet den 29 maj 1874 omförmälda vilkor samt med skyldighet för kronan att gälda den ersättning för öfverbyggnad, afträdande arrendatorn vid blifvande af- och tillträdessyn kunde varda tillerkänd, å offentlig auktion till den högstbjudande försäljas med tillträdesrätt för köpare den 14 mars 1895 och med iakttagande dervid, att först hvardera lotten utbjudes för sig och derefter egendomen i dess helhet; samt

att den för egendomen inflytande köpeskilling måtte, på samma sätt som köpeskillingarna för försålda mindre kronoegendomar, använ-

das till inköp för kronans räkning af skogbärande eller till skogsbörd-tjenlig mark.

Statsutskottet, till hvars förberedande handläggning förevarande proposition blifvit hänvisad, har tagit detta ärende i öfvervägande; och på grund af hvad i ärendet meddelats samt då, enligt hvad af den utskottet tillhandahållna förteckningen öfver statsverkets utarrenderade egendomar inhemtas, ifrågavarande indragna boställe är den enda kronans jordbruksdomän inom Norrbottens län, som är af den storlek, att den icke inbegripes bland de egendomar, som enligt Riksdagens skrifvelse den 14 juni 1887 böra försäljas, får utskottet, som, med hänsyn till det hittills för egendomen erlagda arrendets jemförelsevis ringa belopp, måste antaga, att ej heller vid förnyad utarrendering ett mot egendomens taxeringsvärde i skälig mån svarande arrende kan för den samma emotses, hemställa,

att Kongl. Maj:ts förevarande framställning må af Riksdagen bifallas.

Stockholm den 24 april 1894.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.